

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Oulu

29. 04. 2015

Dnro POPELY

JK

INNOLEADER -HANKE

Loppuraportti

Sisällysluettelo

INNOLEADER LOPPURAPORTTI	2
NORSUN JA PÄIJÄNNE-LEADERIN YHTEISET TOIMENPITEET	3
Opintomatka Irlantiin	3
Kv-työpaja	3
Opintomatka Viroon 24.-28.9.2014.....	4
Norsun ja Päijänne-Leaderin hallitusten tapaaminen 28.-30.3.2014.....	4
Päijänne-Leaderin opintomatka Norsun alueelle 11.-13.2.2015.....	4
NORSUN OMAT TOIMENPITEET	5
LINC-tapahtuma lisämessä	5
Kv-opintopiiri	5
Sähköisten toimintojen kehittäminen	6
Henkilöstösuunnitelma.....	6
Laatukäsikirja	7
Viestintäsuunnitelma ja some-koulutukset.....	7
PÄIJÄNNE-LEADERIN OMAT TOIMENPITEET	8
Strategisen tietämyksen lisääminen.....	8
Sähköisen viestinnän koulutus	8
Videot.....	8
Mikroyritysten aktivointi ja neuvonta	8
Hanketutustumisretket.....	9

INNOLEADER LOPPURAPORTTI

Osana uuden ohjelmakauden valmistelua, Nouseva Rannikkoseutu ry ja Päijänne-Leader ry käynnistivät vuonna 2013 alueiden välisen InnoLeader-hankkeen kehittämään yhdistysten toimintaa ja hallintoa. Paikalliskehittäminen vaatii niin toimihenkilöiden kuin hallituksen jäsenten jatkuvaa osaamisen päivittämistä, yhdistyksen sisäisten prosessien ja työkalujen kehittämistä.

Eurooppa 2020-strategiassa maaseudun kehittämisen tavoitteena on edistää älykästä, osallistavaa ja kestävä kasvua. Strategiassa korostetaan uusien innovaatioiden luomista. Innovatiivinen toiminta on huomioitu myös Nouseva Rannikkoseutu ry:n ja Päijänne-Leader ry ohjelmaluonnoksissa. Uusiutumista ja alueen innovaatioista syntyy uutta elinvoimaa. InnoLeader-hankkeessa luodaan pohjaa ja työkaluja alueellisten innovaatioympäristöjen kehittämiseen.

Hankkeen toteuttajan nimi: Nouseva Rannikkoseutu ry (hallinnoija) ja Päijänne-Leader ry

Hankkeen nimi ja hanketunnus: InnoLeader–hanke Uusia tapoja luoda, tehdä ja yrittää yhdessä, 21013

Hankkeen kustannukset ja rahoitus:

HANKKEEN KUSTANNUSARVIO JA TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET		
	Kustannusarvio	Toteutuneet kustannukset
Hanke yhteensä		
<i>Palkat</i>	68 000	73 132,26
<i>Ostopalvelut</i>	26 500	23 862,60
<i>Matkakulut</i>	30 000	27 959,64
<i>Vuokrat</i>	6 500	4 689,56
<i>Muut kulut</i>	6 000	6 006,04
<i>Yhteensä</i>	137 000	135 650,10
Nouseva Rannikkoseutu ry:n osuus		
<i>Palkat</i>	43 000	43 628,56
<i>Ostopalvelut</i>	8 500	7 771,58
<i>Matkakulut</i>	16 000	16 252,30
<i>Vuokrat</i>	3 000	3 006,31
<i>Muut kulut</i>	4 500	4 219,28
<i>Yhteensä</i>	75 000	74 878,03
Päijänne-Leader ry:n osuus		
<i>Palkat</i>	25 000	29 503,70
<i>Ostopalvelut</i>	18 000	16 091,02
<i>Matkakulut</i>	14 000	11 707,34
<i>Vuokrat</i>	3 500	1 683,25
<i>Muut kulut</i>	1 500	1 786,76
<i>Yhteensä</i>	62 000	60 772,07

Palkkakulut sisältävät myös arvioidut lomapalkka ja –rahakustannukset, jotka maksetaan ja haetaan kesällä 2015.

NORSUN JA PÄIJÄNNE-LEADERIN YHTEISET TOIMENPITEET

Opintomatka Irlantiin

InnoLeader-hankkeen puitteissa Nouseva Rannikkoseutu ry:n henkilöstö ja hallitus kävivät Irlannissa opintomatalla 21.-26.10.2013. Mukana oli Päijänne-Leaderin toiminnanjohtaja Liisa Häme, joka toimi matkan järjestäjänä, sekä neljä kyläsuunnittelijaa Hämeen seudulta. Opintomatkan tavoitteena oli kv-valmiuksien parantaminen sekä paikallisen Leader-ryhmän toimintatapoihin ja hankkeisiin tutustuminen.

Opintomatka suuntautui Ballyhouran alueelle, joka sijaitsee Limerickin ja Corkin välissä, noin 200 km Dublinista lounaaseen. Alueella toimiva Ballyhoura Development Ltd on laaja-alainen ja arvostettu toimintaryhmä, joka toteuttaa Leaderin lisäksi useita muitakin ohjelmia. Opintomatkan aikana kävimme katsomassa yli kymmenen Leader-hankkeen tuloksia, joista puolet liittyi matkailuun ja puolet kylien kehittämiseen.

Yksi mielenkiintoisimmista kohteista oli maastopyöräilykeskus, jonka reitistöt kattoivat 100km maastopyöräilyreittejä, 100 km kävelyreittejä ja ratsastusreittejä. Maastopyöräilykeskuksen vuosittainen kävijämäärä oli yli 50 000 ja ensi kesänä siellä järjestetään maastopyöräilyn EM-kisat ja kävijämäärien odotettiin triplaantuvan viidessä vuodessa. Vihannin kinttupolkureitistö –hanke tulee käyttämään hyväkseen maastopyöräilykeskuksen oppeja reittikortiston ja yhden sillan rakentamisen osalta.

Vierailimme myös kulttuurikeskuksessa, joka oli perustettu yhdelle Irlannin arkeologisesti merkittävimmistä alueista. Kulttuurikeskuksen lähistöllä kävimme tutustumassa myös Irlannin suurimpaan kiviympyrään, joka tiettävästi on toiseksi suurin koko maailmassa heti Stonehengen jälkeen. Meidänkin alueellamme voisimme enemmän tuoda esille muinaismuistomerkkejä ja historiaamme.

Yksittäisten matkailukohteiden lisäksi Ballyhouran alueella oli tehty jokaisen kylän alueelle omat turistikohdeiden info- ja karttataulut. Vanhoja raunioita Irlannissa on todella paljon ja niiden kunnossapitoon panostetaan. Kylien kehittämisen osalta Irlannissa on hyvin samansuuntaisia haasteita kuin Suomessakin. Mielenkiintoista oli, että Charlevillessä kyläsuunnitelma oli tehty 77 paikallisen yhdistyksen yhteistyönä. Kyläsuunnitelmien tekoon otettiin mukaan myös viranomaisia jo suunnitteluvaiheessa.

Kv-työpaja

Opintomatkan jälkeen järjestettiin 12.11.2013 hallitukselle ja toimihenkilöille kv-työpaja. Työpajan vetäjänä toimi Päijänne-Leaderin toiminnanjohtaja Liisa Häme. Hänellä on paljon kokemusta kv-toiminnasta ja sen

annista paikalliselle kehittämiselle. Työpajan aikana ideoitiinkin konkreettisia esityksiä Nouseva Rannikko-seutu ry:n alueen kv-toimenpiteiksi.

Opintomatka Viroon 24.-28.9.2014

Norsun ja Päijänne-Leaderin hallitusten jäsenet ja toimihenkilöt tekivät yhteisen opintomatkan Itä-Viroon syyskuussa 2014. Tavoitteena oli löytää hyviä käytänteitä siirrettäväksi omille toimialueille sekä syventää kansainvälisen yhteistyön taitoja.

Itä-Virossa oli panostettu paljon matkailuun samoin, kuten huomasimme Irlannissakin tehdyn. Vierailimme mm. kahdessa erilaisessa ITE-taidepuistossa, kaivosmuseossa ja Alatskiven linnassa. Tutustuimme myös kolmeen erilaiseen matkailureitistöön: Sipulitiehen, Struven ketjun ja Keltaiset ikkunat –reitistöön. Näiden reitistöjen avulla pieniä paikallisia matkailukohteita on yhdistetty laajemmaksi kokonaisuudeksi. Opintomatkalla saimme paljon uusia ideoita siihen, miten matkailua voisi lisätä myös omilla toimialueillamme. Oleellisin oppi lienee ollut se, että paikallista historiaa ja kulttuuria tulisi tuotteistaa alueille matkailijoita houkutteleviksi kokonaisuuksiksi.

Opintomatkojen tärkeää antia oli myös verkostoituminen. Verkostoja luotiin sekä kansainvälisesti että erityisesti opintomatkaille osallistuneiden kesken. Hallituksen jäsenet kokivat erittäin tärkeäksi luontevan vuorovaikutuksen, joka syntyy toisiinsa tutustumisen myötä. Päätöksenteko ja eri näkökulmien esittäminen ja perustelu on hallituksen kokouksissakin helpompaa, kun ihmiset tuntevat toisensa.

Norsun ja Päijänne-Leaderin hallitusten tapaaminen 28.-30.3.2014

Norsun alueella toteutetun tapaamisen aikana Leader-ryhmien hallituksen jäsenet vaihtoivat ryhmätöiden merkeissä hyviä käytänteitä sekä kehittivät hallitustyöskentelyä. Ryhmätöiden tuloksena syntyi useampia ajatuksia sekä kokousten käytännön toteuttamiseen että laajempaa pohdintaa yleisemminkin hallituksen jäsenten roolista.

Koska kehittämistyö on hyvin intensiivistä ja jatkuvaa toiminnan parantamista, tulee sen parissa työskenteleville helposti ajankäytöllisiä ongelmia ja stressin kokemuksia. Tämän vuoksi InnoLeader-hankkeessa haluttiin paneutua myös ajanhallintaan ja stressin lievittämiseen ja ennaltaehkäisyyn. Hallitusten tapaamisen yhteydessä toteutettiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi ajan- ja stressihallinta työpaja Mindfulnessin merkeissä. Työpaja koettiin antoisaksi ja sen annista on apua tulevaisuudessakin.

Päijänne-Leaderin opintomatka Norsun alueelle 11.-13.2.2015

Päijänne-Leaderin opintomatkan aikana tutustuttiin Norsun alueen aktiivisiin kyliin ja vaihdettiin hyviä käytänteitä kylien kehittämisestä. Vierailukohteina olivat Ruukissa Kreivinsaaren kehittäminen, Alpuassa vanhan

kyläkoulun valjastaminen palvelukeskukseksi ja CHP-voimala omavaraisen energiantuotannon takaamiseksi, Vihannin keskustassa Kanttien kehittäminen kulttuurihistoriallisiksi matkailukohteiksi ja alueen energiaratkaisut, Paavolassa monipuolinen toiminta Ruokolahden-lavalla ja Nuorisoseuralla.

Opintomatka avasi näkemään entistä konkreettisemmin tarpeen kylätoiminnan ja Leader-ryhmän tiiviimpään yhteistyöhön. Tulevalla ohjelmakaudella Päijänne-Leader pyrkii muokkaamaan kylätoiminnan ja Leader-toiminnan, alueemme erityispiirteet huomioiden, tiiviiksi ja mahdollisimman paljon toisiaan tukevaksi toiminnaksi.

NORSUN OMAT TOIMENPITEET

LINC-tapahtuma lisalmessa

InnoLeader-hankkeen puitteissa Nou-seva Rannikkoseutu ry:n taloussuunnittelija Riikka Hautala osallistui lisalmessa järjestettyyn kansainväliseen LINC-tapahtumaan 11.-13.6.2013. Tapahtumassa oli osallistujia 12 eri maasta. Päivien aikana järjestettiin erilaisia työpajoja paikalliseen kehittämiseen liittyvistä aiheista, tutustuttiin retkillä Leader-tukea saaneisiin kohteisiin sekä verkostoiduttiin muiden osallistujien kanssa erilaisten elämyksellisten tapahtumien parissa.

Tapahtuman aikana ymmärsi hyvin sen tosiasian, että kansainvälinen yhteistyö vaatii paljon verkostoitumista muiden maiden toimijoiden kanssa ennen kuin päästään toteuttamaan konkreettisia yhteistyö-hankkeita. Verkostoituminen puolestaan vaatii tämän kaltaisia tapahtumia, jotka tuovat yhteen monia eri maiden toimijoita.

Kv-opintopiiri

Alkuvuodesta 2014 Norsu toteutti henkilöstölleen kv-opintopiirin, jonka aikana parannettiin kansainvälisessä yhteistyössä tarvittavia valmiuksia kuten kielitaitoa. Opintopiiri kokoontui viisi kertaa ja vetäjänä toimi Raahe-opiston kielten ja kulttuurien opettaja. Opintopiirin aikana etenkin englannin kielen käyttämiseen saatiin lisää varmuutta. Tulevaisuudessa tavoitteena on saada Norsun toimistolle harjoittelija tai vaihtotyöntekijä ulkomailta. Myös yhdistyksen henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua kansainvälisiin Leader-työn vaihto-ohjelmiin.

Sähköisten toimintojen kehittäminen

Vuoden 2013 aikana Nouseva Rannikkoseutu ry:n hallituksessa siirryttiin sähköiseen kokouskäytäntöön. Hallituksen asialistat liitteineen ovat luettavissa Norsun intranet sivuilla. Sähköinen kokouskäytäntö on vähentänyt yhdistyksen postituskustannuksia noin puolella sekä vapauttanut työaikaa muuhun työhön noin viiden työpäivän verran vuodessa.

Hallituksen kokouksien ajaksi osallistujat saavat käyttöönsä minitabletit, joita käytetään kokousmateriaalin selaamiseen. Jatkossa pohditaan, olisiko minitablettien tarpeen olla hallitusten jäsenten käytettävissä jo kotona ja tarvitseeko niitä ostaa lisää. Hallituksen jäsenet ovat kokeneet siirtymisen sähköiseen kokouskäytäntöön positiivisena asiana.

Norsun kahdesti vuodessa ilmestyvän jäsentiedotteen osalta siirryttiin myös nykyaikaisempaan malliin. Aikaisemmin jäsentiedote postitettiin jäsenille paperisena. InnoLeader –hankkeen aikana ensin siirryttiin pdf-muotoisen jäsentiedotteen sähköpostijakeluun ja vuoden 2014 alussa jäsentiedotteesta siirryttiin uutiskirjemalliin, joka jaetaan myös sähköpostitse sekä Norsun nettisivujen kautta.

Sähköisen kokouskäytännön ja sähköisen jäsenkirjeen lisäksi siirryttiin kohti paperittomuutta myös Nuoriso- ja YhteisöLeader –tukien osalta, joiden hakemista varten luotiin Norsun nettisivuille sähköinen hakulomake. Suurin osa hakemuksista saapuukin nykyisin sähköisesti. Myös loppuraportointia Nuoriso- ja YhteisöLeaderin osalta kehitettiin siten, että enää ei tarvitse tehdä kirjallista loppuraporttia vaan raportoinniksi riittää esim. video tai valokuvat. Tukien hakuaika muutettiin jatkuvaksi ja hakemukset käsitellään aina seuraavassa hallituksen kokouksessa.

NuorisoLeaderin osalta sähköistä käytäntöä haluttiin viedä vielä hiukan pidemmälle suunnittelemalla mobiilisovelluksen, jonka kautta koko hankeprosessi voitaisiin hoitaa ja joka samalla innostaisi nuoria kokeilemaan rahoituksen käyttöä tarpeisiinsa. Mobiilisovelluksen suunnittelu annettiin Demolan tehtäväksi. Demola on oppimisympäristö, jossa ammattikorkeakoulun ja yliopiston eri alojen opiskelijat ratkaisevat toimeksiantaja yritysten ongelmia. Mobiilisovelluksen toteutus tapahtuu vaiheittain. InnoLeader-hankkeen puitteissa toteutetaan suunnitteluvaihe, jonka aikana opiskelijat laativat ehdotuksen siitä, millainen sovellus voisi olla. Mikäli suunnitelma todetaan toteutuskelpoiseksi, jatketaan projektia muun toiminnan puitteissa.

Henkilöstösuunnitelma

Vuosien 2013-2014 aikana tehtiin henkilöstösuunnitelma yhdistykselle yhteistyössä toimihenkilöiden ja hallituksen kanssa. Henkilöstösuunnitelma tehtiin vuosille 2014-2020, kuten kehittämisstrategiakin, ja sitä päivitetään vuosittain tarpeen mukaan. Henkilöstösuunnitelman laatiminen nivoutui tiiviisti yhteen laatuprosessin kanssa.

Henkilöstösuunnitelman myötä yhdistyksessä aloitettiin vuosittaiset kehityskeskustelut, laadittiin ja suoritettiin ensimmäinen työhyvinvointikysely, tyky-toimintaa tehostettiin aloittamalla säännölliset työterveystarkastukset ja lihaskuntotestit sekä kuukausittaiset tyky-iltapäivät, laadittiin oma varhaisen puuttumisen malli ja henkilöstölle järjestettiin kv-koulutusta. Tulevina vuosina määritellään työnkuvat uudelleen sekä arvioidaan palkkaustason riittävyys, hallitus aloittaa osallistumisen henkilöstön kuukausipalaveriin, seurataan

Hyrrä-järjestelmän vaatimaa ajankäyttöä, laaditaan vuosittain tehtävä henkilöstöraportti sekä rekrytoidaan nuorten toimintaan ja kv-asioihin vastuuhenkilö.

Laatukäsikirja

Laatukäsikirjaa työstettiin vuosien 2013-2014 aikana useissa laatutyöpajoissa sekä niiden välillä toimistotyönä. Laatukäsikirjan kokoamiseen osallistuivat toimihenkilöt ja hallitus. Laatukäsikirja hyväksyttiin yhdistyksen hallituksessa 19.3.2014 ja se korvasi yhdistyksen johtosäännön. Laatukäsikirjassa on kuvattu melko tarkasti kaikki yhdistyksen toiminta ja se toimii loistavana apuna hallituksen ja henkilöstön perehdyttämisessä.

Laatukäsikirjaa päivitetään vuosittain tarpeen mukaan. Laatuprosessia jatketaan vuosittaisten hallituksen strategiapäivien yhteydessä. Muutaman vuoden välein strategiapäivään ja laatutyön kehittämiseen kutsutaan mukaan myös alueen kuntien päättäjiä.

Viestintäsuunnitelma ja some-koulutukset

Myös viestintäsuunnitelman teko linkittyi yhteen laatukäsikirjan laatimisen kanssa. Norsulle laadittiin aluksi vuorovaikutussuunnitelma sekä sidosryhmäanalyysi. Tästä edettiin Kuulu! markkinointiviestintätoimiston koulutusten avulla erityisesti digimarkkinoinnin strategian suunnitteluun. Verkossa tapahtuva viestintä ja sosiaalinen media ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämmässä asemassa ja siellä markkinointi on huomattavasti kustannustehokkaampaa kuin printtimedian ja painettujen tuotteiden käyttäminen. Toki molempia tarvitaan, mutta painotus tulee olemaan digimarkkinoinnissa. Viestintäsuunnitelmaa tullaan jatkossa tarkentamaan ja toteuttamaan Pohjois-Pohjanmaan yhteisen viestintähankkeen puitteissa sekä Norsun omana toimintana.

PÄIJÄNNE-LEADERIN OMAT TOIMENPITEET

Strategisen tietämyksen lisääminen

InnoLeader hankkeen tavoitteena oli kehittää hallitustusten osaamista. Päijänne-Leaderissa todettiin tarve hallituksen strategisen ymmärryksen lisäämiselle. 6.-7.2.2015 järjestettiin hallituksen ja työntekijöiden yhteinen strategiakoulutus Lehmonkärjessä Asikkalassa. Päivien aikana syvennyttiin Päijänne-Leaderin omaa strategiaan ja laajennettiin yleistä strategiatietämystä kouluttajan, Juha Heikkalan (Valo ry.) johdolla.

Koulutuksen tuloksena hallitus oppi ymmärtämään yleisesti strategiatyön merkityksen ja tärkeyden sekä yhteisen tekemisen päämäärän. Strategiakoulutus lisäsi merkittävästi hallituksen motivaatiota ja osallistumista, joka näkyy mm. kokouksissa huomattavasti lisääntyneenä keskusteluna sekä avoimena, jokaisen mielipiteen sallivana ilmapiirinä. Koulutukseen osallistuivat kaikki työntekijät ja hallitus yhtä jäsentä lukuun ottamatta.

Sähköisen viestinnän koulutus

Päijänne-Leaderissa on ollut havaittavissa selkeä puute tiedottamisosaamisen ja – käytäntöjen osalta. Sähköinen viestintä on ollut lähinnä facebook-viestinnän varassa. Sähköisen viestinnän koulutuksen tarkoituksena oli avata mahdollisimman laaja ymmärrys käytettävissä oleviin keinoihin ja välineisiin. Koulutuksen jälkeen valmistui Päijänne-Leaderin sähköisen viestinnän suunnitelma, jota tullaan päivittämään vuosittain.

Sähköisen viestinnän kehittämisen myötä nousi vahvasti esille toimiston henkilökunnan mahdollisuus tehdä työnsä paikasta riippumattomana. Alkaneen ohjelmakauden yhtenä tavoitteena työskentelyn kehittämisen osalta onkin siirtää tiedostot pilvipalvelimelle, jotta pystymme työskentelemään mahdollisimman mobiilisti.

Sähköisen viestinnän koulutus työntekijöille ja hallitukselle toteutettiin Päijännetalolla 18.2.2015. Kouluttajana toimi Pauliina Mäkelä Viestintä-Pirittasta. Koulutukseen osallistui Päijänne-Leaderin henkilöstö sekä hallituksen puheenjohtaja.

Videot

Päijänne-Leaderin toiminta on alueella jokseenkin tunnettu päällisin puolin, mutta vielä on paljon epätietoisuutta siitä mitä meillä oikeasti tehdään. Todettiin, että tarvitsemme erilaisissa tilaisuuksissa, internetsivuilla ja sosiaalisessa mediassa jaettavaksi sopivia videopätkiä tekemästämme kehittämistyöstä. Videoiden toteuttajat kilpailutettiin ja tarjouskilpailun voitti Lahtelainen Artpix. Videoiden tekemisen on osaltaan mahdollistanut Päijänne-Leaderin satsaus tiedotuksen kehittämiseen palkkaamalla Timo Taulo viestintätoimenpiteisiin kevään 2015 ajaksi. Timo on videoiden käsikirjoittaja ja vastaa niiden toteutuksesta.

Mikroyritysten aktivointi ja neuvonta

Erityisesti pienten yritysten neuvontaa on tehostettu ja siinä on osin käytetty Norsun alueelta peräisin olevia hyviä esimerkkejä. Neuvontaa on annettu yleisten tilaisuuksien jälkeen tilaisuuksissa jaettujen yhteydenottopyyntölomakkeiden perusteella sekä henkilökohtaisesti rahoituskyselyihin vastattaessa. Neuvonta

on kohdistunut erityisesti hakuprosessiin, hankerahoituksen luonteeseen, liiketoimintasuunnitelmien tekoon ja kilpailutilanteen selvittämiseen.

Ohjelmakauden tuloksia on esitelty sekä itse järjestetyissä kuntakohtaisissa aktivointitilaisuuksissa (6 kpl) että muiden järjestämissä tilaisuuksissa, joihin on osallistuttu kutsuttuina puhujina.

Hanketutustumisretket

Jokaisen kunnan työntekijöille ja luottamushenkilöille suunniteltiin räätälöity tutustumisretki naapurikuntien hankkeisiin. Kunnista kyseltiin toiveita, kiinnostustakin ilmeni, mutta itse retkille ei kuitenkaan ilmoittautunut osallistujia ja harmiksemme jouduimme peruuttamaan kaikki retket. Mitään varsinaista syytä tähän passiivisuuteen ei kukaan ilmaissut. Kenties retkien toteutustapa ei ollut asiakaslähtöisin ja soveltunut tähän tarkoitukseen, joudummekin pohtimaan oman toimintatapamme soveltuvuutta tällaisten retkien järjestämiseen.